

Møte nr. 4

Kontrollutvalget i Gjesdal INNKALLES TIL MØTE 31. august 2010 kl. 17.00 i Formannskapssalen

SAKLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste

Godkjenning av [protokoll fra forrige møte](#)

19/10 [Gjesdal overformynderi - årsberetning 2009](#)

20/10 [Rapport forvaltningsrevisjon: Pleie og omsorg i Gjesdal - brukermålinger og avviksregistreringer](#)

21/10 [Budsjett kontroll og tilsyn 2011 - kontrollutvalgets budsjettforslag](#)

22/10 [Revisors uavhengighet - Egenerklæring fra oppdragsansvarlig revisor](#)

23/10 [Budsjettoppfølging kontroll og tilsyn pr 31.07.10](#)

24/10 [Møteplan 2011](#)

25/10 [Oversikt over status prosjekter og kontroller - august 2010](#)

26/10 [Orientering om overordnet revisjonsstrategi for 2010](#)

EVENTUELT

MELDINGER

Periode: 09. juni 2010 - 31. august 2010

Nr. **Referatsaktittel**

7/10 [Kommunalt eierskap - \(eierskapsmelding\)](#)

Vennligst meld eventuelt forfall snarest på telefon 51 97 65 91 evt. 414 46 180 , eller på e-post til postmottak.rks@sandnes.kommune.no.

Ved forfall blir varamedlemmer innkalt særskilt. Medlemmer som anser seg inhabile, må gi melding om dette slik at varamedlemmer kan innkalles.

Evt. saker merket (*Unntatt offentlighet i medhold av off. l.*) sendes bare til medlemmer/vara-medlemmer.

Gjesdal, 23. august 2010

Ole Sjølyst
Leder av kontrollutvalget

Per Kåre Vatland
Sekretariatet

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200900041
Arkivkode : E: 219
Saksbeh. : Per Kåre Vatland

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 31.08.2010	Utvalgssaksnr. 19 /2010
---	-------------------------------	-----------------------------------

GJESDAL OVERFORMYNDERI - ÅRSBERETNING 2009

Bakgrunn

Overformynderiets ansvar og roller er regulert i Vergemålsloven. Reglene i vergemålsloven indikerer at kommunestyret verken har instruksjonsmyndighet eller omgjøringsadgang ved avgjørelse av overformynderiets saker. Det åpnes imidlertid for en viss kontrollfunksjon etter vergemålsloven § 27 tredje ledd:

Kommunen kan ved et oppnevnt medlem når som helst holde eftersyn av overformyndernes registrerte regnskapsopplysninger og regnskapsmateriale, bøker, verdipapirer og dokumenter.

Kommunestyret i Gjesdal fattet følgende vedtak på møte 04.10.2001:

Kommunens tilsynsmyndighet etter vergemålslovens § 27 3. ledd delegeres til kontrollutvalget.

Saksframstilling

Sekretariatet og revisor har i forbindelse med saken kommet over uttalelser i Håndbok om overformynderiet og en uttale fra KRD i rundskriv H 13/98 som kommer med noe motstridende informasjon om kontrollutvalget kan ha en rolle som tilsynsmyndighet. Vi er likevel inntil videre av den oppfatning at det ikke er noe i veien for at kontrollutvalget har et kontrollansvar overfor overformynderiets for så vidt gjelder at regnskaper og nødvendige dokumenter er levert og i orden. Revisor har for øvrig oversendt saken til NKRF for uttale.

Det anbefales derfor at saken behandles i kontrollutvalget i tråd med vedtaket i kommunestyret fra 2001. Overformynderiets balanserapport, årsmelding, revisjonsberetning og legges derfor fram for kontrollutvalget i henhold til kommunestyrets vedtak.

Revisor har i sin revisjonsberetning innstilt på at årsregnskapet for 2009 godkjennes uten presiseringer.

Forslag til

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal har ingen merknader til overformynderiets årsmelding, regnskap og revisjonsberetning for 2009.

SANDNES, 20.08.2010

Per Kåre Vatland
Rådgiver

Vedlegg:

1. [Gjesdal Overformynderi Årsregnskap 2009 med Revisjonsberetning.](#)

[Saksliste](#)

[Neste sak](#)

[Tilbake](#)

Gjesdal overformynderi

Årsberetning 2009

Gjesdal kommunestyre v/kontrollutvalget
c/o Rogaland kontrollutvalgs sekretariat, Hovev. 9, 4306 Sandnes

Fylkesmannen i Rogaland
Pb 59, 4001 Stavanger

		GJESDAL KOMMUNE	
Avdeling:		ADM	
Dato:	03.08.10	Saksb.:	EA
Saksnr./dok.nr.:	10/1549	Løpenr.:	
Ark.kode:		Loff.:	

Copi:
BHL

ÅRSBERETNING GJESDAL OVERFORMYNDERI – 2009

I Overformynderiets sammensetning 2009

Fast formann: Advokat Per T. Sekse
Postboks 3214,4398 Sandnes
Tlf. 51 60 95 70 / Fax 51 60 95 80
E-post: post@sekse.no
Organisasjonsnummer 974 781 158

Overformynder:	Kåre Idland (AP)	2007 – 2011
Overformynder:	Lidvin Larsen (Frp)	2007 – 2009
Varamedlem:	Gro Gjedrem (SP)	2007 – 2009

II Organisasjon

Gjesdal overformynderi er organisert med 1 fast formann, vergemålslovens § 28, samt 2 valgte overformyndere og en varamann, vergemålslovens § 20.

Sekretariatsfunksjon og forretningsførsel ivaretas av den faste formann, som har stilt sikkerhet overfor kommunen i tråd med vergemålslovens § 28, annet ledd.

Gjesdal kommune dekker kontorutgifter og betaler godtgjørelse innenfor nærmere avtalte rammer, vergemålslovens § 30, første ledd.

Fast formann fører tilsyn med at vergene ivaretar den mindreåriges/hjelpetregendes interesser på best mulig måte, vergemålslovens § 29. I tillegg skal den faste formann på eget ansvar styre og føre regnskap for de midler som forvaltes av overformynderiet, føre overformynderiets bøker og sørge for forsvarlig plassering av verdipapir og bankinnskudd, jf. vergemålslovens § 65, første ledd.

De valgte overformynderne skal føre tilsyn med formannens forvaltning og være med på å vurdere sikkerheten for midler som forvaltes. De skal også være med på å avgjøre saker som formannen eller en verge ønsker å få lagt fram for et samlet overformynderi, jf. vergemålslovens § 29, tredje ledd.

De fleste saker hører inn under det samlede overformynderi, som treffer vedtak med stemmeflertall dersom ikke annet er bestemt, vergemålslovens § 29, annet og fjerde ledd.

Fast formann forbereder møter og klargjør sakene før de behandles og ekspederes.

Ut fra ønske om rask saksbehandling, praktiserer Gjesdal overformynderi en ordning hvor utkast til vedtak sendes ut til de valgte overformynderne med kopi av relevante saksdokumenter. Tilbakemelding gis pr. e-post med henvisning til vedtaksnummer.

Etter loven står overformynderiet under tilsyn av kommunestyre og fylkesmann, vergemålslovens § 27, annet ledd.

Saksbehandling og avgjørelser reguleres i hovedsak av forvaltningsloven, jf. vergemålslovens § 30 a). Fylkesmannen er klageinstans, vergemålslovens § 30 a), annet ledd. Regnskapene revideres av kommunerevisjonen og sendes dernest til fylkesmannen til desisjon, vergemålslovens § 85.

III Oppgaver

Overformynderiets viktigste oppgave er å påse at de personer som ikke selv kan ivareta egne interesser får hjelp til dette. Spesielt vil dette være aktuelt på det avtalerettslige området og i forbindelse med forvaltning av hjelpetregendes midler. Målet er å fungere som rettssikkerhets- og hjelpetilbud. I praksis kan overformynderiets funksjoner inndeles i 3 hovedoppgaver:

1. Oppnevning av verger, hjelpeverger og setteverger, vergemålslovens §§ 6, 15, 16 og 90 a)

for mindreårige og voksne hjelpetregende.

2. Formuesforvaltning

Hvis ikke annet fremgår av lov eller annen gyldig bestemmelse, skal umyndiges kapitalmidler - herunder kontanter, bankinnskudd, obligasjoner, andre pengekrav, livspoliser, aksjer og andre andeler i selskap med begrenset ansvar - forvaltes av overformynderiet når disse samlet overstiger kr. 75.000, vergemålslovens § 62.

Ellers kan overformynderiet nedlegge rådighetsbegrensninger eller trekke inn midler til mindreårige og voksne hjelpetrequende etter vurdering.

Overformynderiet skal plassere verdiene med tilstrekkelig sikkerhet og slik at de gir tilfredsstillende avkastning, vergemålslovens § 64.

I tillegg er visse tiltak/disposisjoner som f.eks. salg/pantsettelse av eiendom, gave, odelsfracfall m.v. ansett å være av så stor betydning at de krever overformynderiets samtykke, se vergemålslovens kap. 5. Utfyllende regler om forvaltningen og plasseringen finnes i forskrift om plassering av umyndiges midler av 08.02.2000 (plasseringsforskriften). Gjesdal kommune har foreløpig besluttet at det ikke skal innkreves forvaltningsgebyr av mindreårige eller hjelpetrequendes midler.

3. Veiledning og tilsyn med verger

Veiledning gis ved oppnevning og ellers fortløpende ved behov. Veiledning kan også gis gjennom kurs/foredrag. Tilsynsplikten framgår av vergemålslovens § 61 sammenholdt med § 29, jf. § 90 c) og innebærer blant annet at overformynderiet går gjennom vergeregnskapene, jf. vergemålslovens § 77. Vergen plikter å gi de opplysninger som overformynderiet krever, vergemålslovens § 61 annet ledd. Tilsynet med hjelpevergene tilpasses mandatet fastsatt etter vergemålslovens § 90 b). Tilsynet blir relativt enkelt dersom den hjelpetrequendes midler forvaltes av overformynderiet etter samme regler som for umyndige, jf. vergemålslovens § 90 d), annet ledd.

Gjesdal overformynderi har ellers innført ordning hvor hjelpeverger pålegges å sette vesentlige midler på særskilt konto, som kun kan disponeres i samråd med overformynderiet. Hjelpevergen disponerer i det daglige en mindre brukskonto, tilpasset den enkeltes behov.

IV Virksomheten i 2008

Vedtak

Gjesdal overformynderi har i løpet av driftsåret 2009 truffet 39 skriftlige forvaltningsvedtak.

Det er vedtatt

- 22 vedtak som gjelder frigivelse av midler
- 5 vedtak som gjelder oppnevning av setteverge
- 6 vedtak som gjelder godkjenning av settehjelpevergeonorar
- 1 vedtak som gjelder samtykke til salg av fast eiendom
- 3 vedtak som gjelder oppnevning av hjelpeverge
- 1 vedtak som gjelder oppnevning av settehjelpevergeverge
- 1 vedtak som gjelder samtykke til forskudd på arv

Forvaltningskapital

Gjesdal overformynderi har i år 2009 forvaltet en samlet kapital på omlag kr. 34.120.766 fordelt på 64 personer, hvorav 18 er myndige personer med hjelpeverge.

Gjesdal overformynderi har tidligere i begrenset grad valgt å trekke inn midler til myndige hjelpetregende. Slike midler har vært forvaltet med bistand fra hjelpeverge, som står under overformynderiets tilsyn. For hjelpetregende med større formuer, har midlene vært båndlagt ved nedleggelse av rådighetsbegrensning.

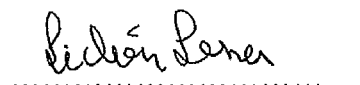
Gjesdal overformynderis praksis det siste året har vært å trekke større formuer inn til forvaltning i overformynderiet. Hjelpeverge har i hvert tilfelle fått disposisjonsrett og regnskapsplikt over hjelpetregendes brukskonto, mens overformynderiet fører regnskap over formuen.

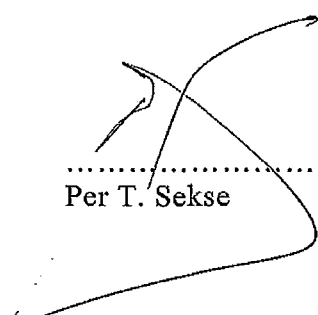
Møter

Det er avholdt 5 ordinære møter i 2009 - i april, juni, august, oktober og desember. Den 18.11.09 ble det avholdt kurs for overformynderne i regi av Fylkesmannen i Rogaland.

Gjesdal overformynderi, 25 mars 2010

.....
Kåre Idland

.....
Lidvin Larsen

.....
Per T. Sekse

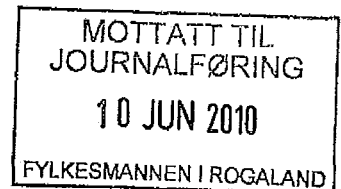
Vår saksbehandler:
Ingve Rimestad

Vår dato:
03.06.2010

Vår referanse:

Side:
1 av 1

Til
Fylkesmannen i Rogaland

10/6 2010

REVISJONSBERETNING FOR GJESDAL OVERFORMYNDERI FOR 2009

Vi har revidert årsregnskapet for Gjesdal overformynderi for regnskapsåret 2009, som viser en samlet forvaltningskapital på kr 28.975.871,19 pr. 31.12.2009. Årsregnskapet består av hovedbok, balanserapport og kontoutdrag med oversikt over panteobligasjoner og skifteutlegg. Vergemålslovens regler er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet er avgitt av overformynder. Vår oppgave er å påse at overformynderiets regnskapsførsel og formuesforvaltning er i samsvar med vergemålsloven og de regler som Justisdepartementet har fastsatt i medhold av loven¹.

Vi har utført revisjonen i samsvar med vergemålslovens regler, forskrift av 27.06.1975 og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i regnskapet og vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper, samt vurdering av innholdet og presentasjonen i årsregnskapet. I den grad det følger av lov, forskrift og god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av overformynderiets økonomiforvaltning og den interne administrative kontroll. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Overformynderiets årsregnskap skal avlegges etter egne bestemmelser i vergemålsloven og forskrifter om føring av overformynder- og vergeregnskaper. Vi mener at årsregnskapet er avlagt i samsvar med disse bestemmelsene.

Revisjonen foreslår følgende vedtak:

Årsregnskapet for Gjesdal overformynderi for 2009 godkjennes.

Stavanger, 03.06.2010
Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Aarrestad
Revisjonsdirektør/
statsautorisert revisor

¹ Årsrapport er ikke omtalt siden det i lov og forskrift ikke er stilt krav om utarbeidelse av årsrapport.

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200900051
Arkivkode : E: 216 F00
Saksbeh. : Per Kåre Vatland

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 31.08.2010	Utvalgssaksnr. 20 /2010
---	-------------------------------	-----------------------------------

**RAPPORT FORVALTNINGSREVISJON: PLEIE OG OMSORG I
GJESDAL - BRUKERMÅLINGER OG AVVIKSREGISTRERINGER**

Bakgrunn

Kontrollutvalget bestilte i april 2010 en forvaltningsrevisjon innen pleie og omsorg med fokus rettet mot kommunens bruk av brukermålinger og avviksrapportering.

I kontrollutvalgets bestilling ble det lagt til grunn at formålet med revisjonen skulle være:
"Formålet med prosjektet er å vurdere om kommunens system for kvalitetskontroll i pleie og omsorgssektoren er tilfredsstillende mht. læring av brukerundersøkelser og avviksoppfølging."

Formålet ble konkretisert med følgende problemstillinger:

- *Hvordan utnyttes resultatene av kommunens brukerundersøkelser som grunnlag for læring og utvikling?*
- *Hvordan foregår avviksregistrering og hvilke prosesser er etablert for å lukke og rapportere på avvik?*

Det ble avtalt en tidsramme på 150 timer.

Saksframstilling

I undersøkelsen har revisjonen valgt å se på tre enheter: Solås bo- og rehabiliteringssenter, Ålgård bo- og aktivitetssenter (Åboas), og hjemmetjenesten. Undersøkelsen har bestått i dokumentanalyser, herunder gjennomgang av brukerundersøkelser og nøkkeltall. Det er videre gjennomført intervjuer av 12 personer: Rådmann og omsorgssjef, tre enhetsledere samt fire sykepleiere, to hjelpepleiere og en omsorgsarbeider.

Rapporten peker på at Gjesdal kommune har en systematikk for gjennomføring av brukerundersøkelser i hver enhet, annethvert år. Avdelingen har god praksis i å følge opp undersøkelsene og utarbeide handlingsplaner, og i flere tilfeller endre praksis som følge av tilbakemeldingene. En svakhet som nevnes i rapporten, og som også rådmannen er opptatt av, er at svarprosenten på brukerundersøkelsen er lav. Dette gir usikkerhet mht. tolking av svarene.

Når det gjelder den andre problemstillingen i mandatet, konkluderer rapporten med at kommunen har et system for avvikshåndtering. Når det rapporteres avvik blir det gitt tilbakemelding til den enkelte medarbeider, og det fører som regel til endringer i praksis.

Kommunen har prioritert avviksrapportering på legemiddelhåndtering og saker på brukere og personell. Rapporten peker på en underrapportering av avvik særlig på bruker og personell. Rapporten peker videre på at "myke forhold" som er omtalt i kommunens kvalitetsskjema, krever større skjønn. Slike kvalitetsavvik er ikke like klart definerte som avvik, og derfor blir de nesten aldri registrert.

Rapporten framhever som positivt at kommunen har foretatt en risiko- og sårbarhetsanalyse i 2010, og foretar årlige systemrevisjoner på tjenesteområdet omsorg. Det pekes også på at

kommunen har få klager på området og at klager som er anket til fylkesmannen ikke har fått medhold.

Revisjonen kommer med følgende anbefalinger til kommunen:

- *se nærmere på den enkelte enhets praksis for avviksregistrering*
- *legge mer trykk på avviksregistreringen*
- *å la kvalitetsavvik få status som en egen avvikskategori, herunder vurdere om det kan være aktuelt å overføre registreringsansvaret til den enkelte ansatte.*

For fullstendig oversikt over rapportens innhold, konklusjoner og anbefalinger vises det til selve rapporten.

I følge revisjonsforskriftens § 8, 2. skal administrasjonssjefen (rådmannen) gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som kommer fram i rapporten. Vi viser til rådmannens kommentarer i rapporten som gir nærmere omtale av funn og anbefalinger. Vi nøyer oss med å gjengi rådmannens oppsummering i avsnittet generelle kommentar:

”Rapporten gir etter rådmannens oppfatning en tilfredsstillende beskrivelse av hvordan resultatene fra tjenesteområdets brukerundersøkelser brukes som grunnlag for læring og utvikling, jmf revisjonens første problemstilling.

Når det gjelder den andre problemstillingen om hvordan avviksregistrering foregår og hvilke prosesser som er etablert for å lukke og rapportere på avvik, vil rådmannen følge opp de anbefalinger som gis i rapporten. Det vil bli tatt stilling til hvorvidt bruk av kvalitetsskjemaet skal defineres som avvik, eller om en skal differensiere noe.”

Kontrollutvalget har ansvar for at kommunestyrets vedtak i forbindelse med behandling av gjennomført forvaltningsrevisjon følges opp. Rapportens anbefalinger går på forbedringer av rutinen, og sekretariatet mener derfor at kontrollutvalgets oppfølging bør følge normal rutine og følges opp innen 6 måneder etter at rapporten er behandlet i kommunestyret.

Kontrollutvalget innstiller direkte til kommunestyret i denne saken.

Forslag til

VEDTAK:

1. Kommunestyret i Gjesdal tar den framlagte forvaltningsrapporten ”*Pleie og omsorg i Gjesdal kommune – brukermålinger og avviksregistreringer*” til etterretning.
2. Rapporten oversendes rådmannen for videre oppfølging av rapportens konklusjoner og anbefalinger. Kontrollutvalget får tilbakemelding på hvordan Kommunestyrets vedtak er fulgt opp av administrasjonen ca. 6 mnd. etter at rapporten er vedtatt av kommunestyret.

SANDNES, 20.08.2010

Per Kåre Vatland
Rådgiver

Vedlegg:

1. [Rapport forvaltningsrevisjon: Pleie og omsorg i Gjesdal - brukermålinger og avviksregistreringer.](#)

[Saksliste](#)

[Neste sak](#)

[Forrige sak](#)

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200800086
Arkivkode : E: 151
Saksbeh. : Per Kåre Vatland

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 31.08.2010	Utvalgssaksnr. 21 /2010
---	-------------------------------	-----------------------------------

**BUDSJETT KONTROLL OG TILSYN 2011 - KONTROLLUTVALGETS
BUDSJETTFORSLAG**

Bakgrunn:

Kontrollutvalget har et lovpålagt¹ ansvar for å utarbeide budsjettforslaget for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Da kontrollutvalget kun er underlagt kommunestyret, skal kontrollutvalgets budsjettvedtak i henhold til forskriften legges fram for kommunestyret i forbindelse med at kommunens samlede budsjett for 2011 skal vedtas.

Budsjettet skal omfatte alle utgifter forbundet med kontrollutvalgets arbeid. Kontrollutvalget blir derfor å se på som en "avdeling" med budsjettansvar for eget budsjett. Dette innebærer også et ansvar for regnskap og regnskapsoppfølging.

Saksutredning:

Forskriften pålegger kommunen å ha en forsvarlig revisjonsordning og et uavhengig sekretariat. Budsjettforslaget omfatter derfor lovpålagte oppgaver.

Budsjettforslaget er delt inn i 3 hovedpunkter; utgifter til kjøp av sekretariatstjenester, kjøp av revisjon og kontrollutvalgets arbeid (godtgjørelse, kurs- og reiseutgifter mv.).

Kontrollutvalgets utgifter

I budsjettforslaget fra kontrollutvalget er det lagt inn kr 17.000,- i utgifter til kontrollutvalget. Dette gjelder kontingent i FKT og kjøp av konsulentstjenester. Den sistnevnte posten er i år øket med kr 10.000,-. Det vil i 2011 bli gjennomført selskapskontroll i Rogaland Revisjon IKS, og denne rapporten må kjøpes fra andre.

Øvrige utgifter til kontrollutvalgets (godtgjørelse, kurs- og reiseutgifter mv.) blir håndtert av politisk sekretariat.

Revisors budsjettforslag:

Gjesdal kommune er medeier i og kjøper sine revisjonstjenester fra det interkommunale selskapet Rogaland Revisjon IKS. Sekretariatet har mottatt forslag til budsjett fra revisor, styrebehandlet 25.08.10 og skal behandles i representantskapet 07.10.10.

Revisors budsjett omfatter i grove trekk utgifter til vanlig regnskapsrevisjon, attestasjoner, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i henhold til planer vedtatt av kommunestyret, samt oppmøte i kontrollutvalget. Det vises til eget vedlegg fra revisor for oversikt over hva som er forventet brukt til de forskjellige formålene.

¹ § 18 i forskrift om kontrollutvalg

Revisjonens budsjett legger opp til samme aktivitetsnivå i 2011, som i 2010. Revisjonen har heller ikke økt prisene for 2011.

Sekretariatets budsjettforslag:

Gjesdal kommune er med i det interkommunale § 27-samarbeidet Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS, og kjøper administrasjonstjenester for kontrollutvalget herfra. Sekretariatet sitt budsjett med fordeling av grunnbeløp til kommunene ble godkjent av styret den 31. august 2010. Grunnbeløpet er for 2011 økt med ca. 4 % for Gjesdal kommunes del (i alt kr 5.000,-). Endelig oppgjør fastsettes iht. vedtektene ved regnskapsavleggelsen, og kommunen fikk i 2010 tilbakebetalt kr 12.500,- (andel av overskuddet i 2009).

Det påløper ingen ekstrautgifter ut over grunnbeløpet ved ordinær møtevirksomhet.

Kontrollutvalgets samlede budsjettforslag

Totalt sett er foreslått budsjettøkning på ca. 2,1 % for hele budsjettet. For oversikt over budsjettforslaget for 2010, se eget vedlegg. Det blir her foreslått et samlet budsjett på **kr. 737.000,- eks. mva**, for kontroll og tilsyn for 2011.

Kontrollutvalget er direkte underlagt kommunestyret. Forskriften pålegger derfor kommunen å sørge for at kontrollutvalget sitt forslag til budsjetttramme skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyret, slik at dette forslaget er kjent for kommunestyret når totalbudsjettet skal behandles.

Forslag til

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal tilrår et samlet budsjett på **kr. 737.000,- ekskl. mva** for kontroll- og tilsynsområdet for 2011.

SANDNES, 18.08.2010

Per Kåre Vatland
Rådgiver

Vedlegg:

1. [Budsjettoversikt](#).

[Saksliste](#)

[Neste sak](#)

[Forrige sak](#)

Kontrollutvalget i Gjesdal

 Arkivkode: E: 151
 Saksnr. : 200800086

Budsjett for kontroll og tilsyn 2011 – Kontrollutvalgets budsjettforslag

[Tilbake](#)

Budsjettforslag for kontroll og tilsyn 2011

Art	Ansvar 199 KONTROLLUTVALG	Budsjett 2011	Budsjett 2010	Regnskap 31.07.10	Regnskap 2009
	Tjeneste 1007 KONTROLLUTVALGET				
1160	Utg. godtgj. Reiser, diett, bil m.m. oppgavepl.				
1195	Avgifter, gebyrer, lisenser m.v.	3 000	3 000		
1270	Konsulenttjenester	14 000	4 000		
1375	Kjøp fra IKS - Kontrollutvalgssekretariatet	128 000	123 000	72 000	107 500
1429	Moms generell kompensasjonsordning	35 500	31 000	18 000	26 875
1729	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-35 500	-31 000	-18 000	-26 875
	Sum Tjeneste 1007 KONTROLLUTVALGET	145 000	130 000	72 000	107 500
	Tjeneste 1004 REVISJON				
1375	Kjøp fra IKS - Revisjonen	592 000	592 000	252 000	604 350
1429	Moms generell kompensasjonsordning	148 000	148 000	60 000	149 963
1729	Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-148 000	-148 000	-60 000	-149 963
	Sum tjeneste 1004 REVISJON	592 000	592 000	252 000	604 350
	BUDSJETTRAMME KONTROLL OG TILSYN 2011	737 000	722 000	324 000	711 850
	Økning i budsjett		2,1 %		
	Oversikt fra revisjonen	Budsjett 2011	Budsjett 2010	Regnskap 2009	
	Regnskapsrevisjon, attestasjoner mv.	364 000	364 000	221 975	384 300
	Forvaltningsrevisjon/selskapskontroller	227 500	228 000	70 200	209 400
	Sum Revisjonens oversikt	591 500	592 000	292 175	593 700

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200800032
Arkivkode : E: 026
Saksbeh. : Per Kåre Vatland

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 31.08.2010	Utvalgssaksnr. 22 /2010
---	-------------------------------	-----------------------------------

**REVISORS UAVHENGIGHET - EGENERKLÆRING FRA OPPDRAGS-
ANSVARLIG REVISOR**

Bakgrunn

Etter forskriften om revisjon i kommuner og fylkeskommuner § 15, skal oppdragsansvarlig revisor årlig og ellers ved behov avgi en skriftlig en vurdering om sin uavhengighet, til kontrollutvalget.

Ifølge kommunelovens § 79 skal den som foretar revisjon for en kommune ikke ta oppdrag for kommunen dersom revisor eller revisors nærstående har en slik tilknytning til kommunen at den kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. I tillegg sier §§ 13 og 14 i forskriften hvilke krav som stilles til revisor for å være uavhengig, og hvilke avgrensninger som finnes for revisor ved gjennomføring av revisjonsoppdraget.

Saksframstilling

Sekretariatet har mottatt vedlagte erklæringen fra revisor, som er en egenerklæring om revisors uavhengighet i forhold til Gjesdal kommune.

Som det går fram av kommentarene til § 15, stilles det samme krav om uavhengighet og objektivitet både til oppdragsansvarlig revisor og til dennes medarbeider. Men kravet om dokumentasjon i forhold til kontrollutvalget (egenerklæring), gjelder bare oppdragsansvarlig revisor. Erklæringen skal som nevnt avgis årlig, dersom det ikke forligger forhold som tilsier at erklæringen må avgis hyppigere.

Erklæringen er gitt på revisors eget ansvar, og skal ikke godkjennes av kontrollutvalget, men tas til orientering.

Forslag til

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal tar den framlagte uavhengighetserklæringen fra oppdragsansvarlig revisor i Gjesdal kommune til orientering.

SANDNES, 11.08.2010

Per Kåre Vatland
Rådgiver

Vedlegg:

1. [Revisors uavhengighetserklæring.](#)

[Saksliste](#)

[Neste sak](#)

[Forrige sak](#)

Til kontrollutvalget i Gjesdal kommune

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet overfor Gjesdal kommune

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederlig vandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jmfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovkrav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold,
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a).

Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunes) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Pkt 1: Ansettelsesforhold	<p><i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Rogaland Revisjon IKS.</i></p> <p><i>Rogaland Revisjon IKS har avtale med Cicel T. Aarrestad, enkeltmannsforetak, org. nr. 962493785, som reviderer oppdrag etter revisorloven hvor IKS-et ikke kan ha oppdraget. Selskapet leier ansatte i Rogaland Revisjon IKS iht. egen avtale, slik at ansatte kan få relevant praksis og dermed sin autorisasjon.</i></p>
Pkt 2: Medlem i styrende organer	<p><i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Gjesdal kommune deltar i.</i></p>
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<p><i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i></p>
Pkt 4: Nærstående	<p><i>Undertegnede har ikke nærstående som har slik tilknytning til Gjesdal kommune at det har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i></p>
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Før slike tjenester utføres foretas det en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p>

Vår dato
10.08.2009

Vår referanse

Side:
3 av 3

	<i>Undertegnede har ikke ytt rådgivnings- eller andre tjenester overfor Gjesdal kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytt tjenester overfor Gjesdal kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Gjesdal kommune.</i>
Pkt 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Stavanger, 13.08.2010

Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Aarrestad

Cicel T. Aarrestad

Revisjonsdirektør/
statsautorisert revisor

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200800206
Arkivkode : E: 212
Saksbeh. : Per Kåre Vatland

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 31.08.2010	Utvalgssaksnr. 23 /2010
---	-------------------------------	-----------------------------------

BUDSJETTOPPFØLGING KONTROLL OG TILSYN PR 31.07.10

Bakgrunn

Etter forskrift om kontrollutvalg § 18 skal kontrollutvalget lage forslag til budsjett for kontroll og tilsynsarbeidet i kommunen. Dette medfører også et ansvar for å følge opp budsjettet gjennom året. Oppfølging skjer tertialvis.

Saksframstilling

Rapporten viser at kontrollutvalget pr 31.07.10 har brukt 44,9 % av budsjettet.

Kjøp av sekretariatstjenester viser et forbruk på 55,4 %. Sekretariatet har fakturert to tertial. I tillegg har sekretariatet tilbakebetalt kommunens andel av overskudd 2009 med kr 12.500,-.

Når det gjelder kjøp av revisjonstjenester er det brukt 51,2 % av budsjettet. Revisjonen kommenterer tallene slik: " Årsoppgjøret 2009 er slutført og interim 2010 påbegynt. Det er utført 2 av 6 mva komp attestasjoner samt attestasjon av tiltakspakke og ressurskrevende brukere. Nye attestasjonsrutiner er lagt opp i samarbeid med administrasjonen. På forvaltningsrevisjon/selskapskontroll er IVAR IKS slutført. Rapport om kvalitet i pleie og omsorg er i slutfasen mens vedlikehold kommunale bygg er bestilt."

Forslag til

VEDTAK:

[Kontrollutvalget i Gjesdal tar budsjettoppfølgning kontroll og tilsyn pr 31.07.10 til etterretning.](#)

SANDNES, 20.08.2010

Per Kåre Vatland
Rådgiver

Vedlegg:

1. [Budsjettoppfølgning pr 31.07.10.](#)

[Saksliste](#)

[Neste sak](#)

[Forrige sak](#)

Kontrollutvalget i Gjesdal

 Arkivkode: E: 212
 Saksnr. : 200800206

Budsjettoppfølging kontroll og tilsyn pr 31.07.10 – rapport

[Tilbake](#)

Oversikt fra kommunens regnskap

Ansvar 199 KONTROLLUTVALG Tjenestene 1008 og 1004

Art	Vedtak Kst.	Forbruk 2. tertial	%
Tjeneste 1007 KONTROLLUTVALGET			
1195 Avgifter, gebyrer, lisenser m.v.	3 000		
1270 Konsulenttenester	4 000		
1375 Kjøp fra IKS - Kontrollutvalgssekretariatet	123 000	72 000	58,5 %
1429 Moms generell kompensasjonsordning	31 000	18 000	58,1 %
1729 Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-31 000	-18 000	58,1 %
Sum Tjeneste 1007 KONTROLLUTVALGET	130 000	72 000	55,4 %
Tjeneste 1004 REVISJON			
1375 Kjøp fra IKS - Revisjonen	592 000	252 000	42,6 %
1429 Moms generell kompensasjonsordning	148 000	60 000	40,5 %
1729 Refusjon moms påløpt i driftsregnskapet	-148 000	-60 000	40,5 %
Sum tjeneste 1004 REVISJON	592 000	252 000	42,6 %
BUDSJETTRAMME KONTROLL OG TILSYN 2009	722 000	324 000	44,9 %

Oversikt fra Rogaland Revisjon IKS

	Vedtak Kst.	Forbruk 2. tertial	%
Regnskapsrevisjon, attestasjoner mv.	364 000	221 975	61,0 %
Forvaltningsrevisjon/selsk.ktr.	228 000	70 200	30,8 %
Sum Revisjonens oversikt	592 000	292 175	49,4 %

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200800010
Arkivkode : E: 033
Saksbeh. : Per Kåre Vatland

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 31.08.2010	Utvalgssaksnr. 24 /2010
---	-------------------------------	-----------------------------------

MØTEPLAN 2011

Sekretariatet har med utgangspunkt i årets møteplan og dialog med politisk sekretariat, laget et forslag til møteplan for 2011. Vi har valgt å legge fram saken på dette møtet for å få til en bedre samkjøring med kommunens øvrige møteplaner.

For 2011 legger vi opp til 5 møter, som fordeler seg med 3 møter på våren og 2 på høsten. Møtene holdes på tirsdager og starter kl 17.00.

Møte hvor kommunens årsregnskap skal behandles må tilpasses møteplanen til formannskapet og kommunestyret. Foreløpig er dette møtet i samråd med økonomiavdelingen, planlagt til 29. mars. Denne datoen kan bli endret når kommunen legger sin møteplan.

Forslag til

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal godkjenner følgende møteplan for 2011:

MØTE	TIDSPUNKT	
Tirsdag 15. februar	kl. 1700	
Tirsdag 5. april	kl. 1700	Behandling av årsregnskapet.
Tirsdag 14. juni	kl. 1700	(tirsdag etter pinse)
Tirsdag 30. august	kl. 1700	
Tirsdag 6. desember	kl. 1700	

SANDNES, 12.08.2010

Per Kåre Vatland
Rådgiver

[Saksliste](#)

[Neste sak](#)

[Forrige sak](#)

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200800041
Arkivkode : E: 216
Saksbeh. : Per Kåre Vatland

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 31.08.2010	Utvalgssaksnr. 25 /2010
---	-------------------------------	-----------------------------------

**OVERSIKT OVER STATUS PROSJEKTER OG KONTROLLER -
AUGUST 2010**

Bakgrunn

Oversikt over status prosjekter og kontroller er kontrollutvalget styringsverktøy for å følge forvaltningsrevisjoner/selskapskontroller fra bestilling til rapportere er sluttbehandlet/ferdig fulgt opp. Oversikten er oppdatert til dette møtet.

Saksframstilling

Kontrollutvalget har i dette møtet behandlet forvaltningsrevisjonsrapporten *Pleie og omsorg i Gjesdal kommune*. Ut over dette bestilte kontrollutvalget i juni forvaltningsrevisjonen vedlikehold av kommunale bygg. Tidspunktet for når denne rapporten blir ferdig er ikke endelig avklart.

Selskapskontrollen i IVAR skal følges opp våren 2011.

Forslag til

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal tar oversikt over status prosjekter og kontroller – august 2010 til orientering.

SANDNES, 20.08.2010

Per Kåre Vatland
Rådgiver

Vedlegg:

1. [Oversikt over status prosjekter og kontroller – august 2010.](#)

[Saksliste](#)

[Neste sak](#)

[Forrige sak](#)

Kontrollutvalget i Gjesdal

Arkivkode: E: 216
Saksnr. : 200800041

Oversikt over status prosjekter og kontroller - august 2010

[Tilbake](#)

Prosjekter fra bestilling*) til behandling i kontrollutvalget

<i>Forvaltningsrevisjoner</i>	<i>Vedtatt igangsatt</i>	<i>Avtalt tidsbruk</i>	<i>Status/ Antatt ferdig</i>	<i>Merknader</i>
1. Vedlikehold av kommunale bygninger	08.06.10	200 timer		
2. Pleie og omsorg i Gjesdal	20.04.10	150 timer	07.07.10	Behandles i møtet 31.08.10
<i>Selskapskontroller</i>				
1.				

*) Prosjekter og kontroller som skal bestilles i dette møte, er medtatt i kursiv

Oppfølging av prosjekter under politisk behandling og videre oppfølging

<i>Forvaltningsrevisjoner</i>	<i>Vedtatt igangsatt</i>	<i>Behandlet i K.utv.</i>	<i>Behandlet av /dato</i>	<i>Planlagt fulgt opp</i>	<i>Kommentarer</i>
1.					
<i>Selskapskontroller</i>					
1. IVAR IKS	02.12.08	20.04.10	Kst. 03.05.10		Planlegges 1.ste møte 2011

Prosjekter som er avsluttet

<i>Forvaltningsrevisjoner</i>	<i>Vedtatt igangsatt</i>	<i>Behandlet i K.utv..</i>	<i>Behandlet i Pøk/kst.</i>	<i>Fulgt opp av K.utv.</i>	<i>Merknader</i>
1. Oppfølging politiske vedtak	08.09.09	09.02.10	Kst: 08.03.09	09.02.10	
2. Gjennomgang av byggesaker	02.12.08	21.04.09	Kst: 08.06.09 Kst: 08.03.10	09.02.10	
3. Leasing av biler	10.06.08	17.02.09	Kst: 09.03.09	20.10.09	
4. Energioptimering	31.10.06	08.04.08	Kst: 05.05.08	17.02.09	
5. Overordnet analyse	18.09.07	17.09.08			Inngår i plan for forv.revisjon
6. Attraktiv arbeidsgiver	12.09.06	26.03.07	Kst: 07.05.07	26.02.08	
<i>Selskapskontroller</i>					
1. Gjesdal bompengeselskap AS	17.09.08	20.10.09	Kst: 02.11.09		
2. Sandnes Pro-Service AS	15.02.05	14.02.06	Kst: 13.03.06		KU følger opp eierskapsstrategi
3. Lyse Energi AS	26.03.07	26.02.08	Kst: 05.05.08		

**ROGALAND
KONTROLLUTVALGSEKRETARIAT IS**

Arkivsak : 200800032
Arkivkode : E: 026
Saksbeh. : Per Kåre Vatland

Behandles av utvalg: Kontrollutvalget i Gjesdal	Møtedato 31.08.2010	Utvalgssaksnr. 26 /2010
---	-------------------------------	-----------------------------------

ORIENTERING OM OVERORDNET REVISJONSSTRATEGI FOR 2010

Bakgrunn

Etter kommunelovens § 77, 4. ledd skal kontrollutvalget ”*påse at kommunens ... regnskaper blir revidert på betryggende måte*”. Tilsynet skjer ved at revisjonen rapporterer til kontrollutvalget i løpet av revisjonsprosessen. Rapporteringen omfatter både planlegging, gjennomføring/oppsummering av arbeidet. I denne omgang vil revisor presentere overordnet revisjonsstrategi som viser hvordan revisor planlegger årets revisjon.

Saksframstilling

I følge forskrift om revisjon § 4 og god kommunal revisjonsskikk, skal revisjonen hvert år utarbeide en plan for revisjon av regnskapet. Dette er et internt dokument som styrer det arbeidet revisor må gjennomføre for å kunne bekrefte regnskapet. Siden det er et internt dokument vil det ikke bli utlevert til kontrollutvalget, men revisjonen vil gi en muntlig orientering til utvalget om hovedtrekkene. Opplysninger som kommer fram i møtet vil være unntatt offentlighet iht. Offentleglova § 24.

Forslag til

VEDTAK:

Kontrollutvalget i Gjesdal tar presentasjonen av overordnet revisjonsstrategi 2010 til orientering.

SANDNES, 12.08.2010

Per Kåre Vatland
Rådgiver

[Saksliste](#)

[Meldinger](#)

[Forrige sak](#)

MELDINGER

Periode: 09. juni 2010 - 31. august 2010

Nr.	Referatsakstittel
7/10	Kommunalt eierskap - (eierskapsmelding)

[Saksliste](#)

Saksnummer		Vedtaksdato
066/08	Kommunestyret	6/16/2008

ArkivsakID.: 08/1526
Arkivkode: FE-610, FA-

[Tilbake](#)

Kommunalt eierskap

Rådmannens forslag til vedtak:

Punktet Forslag til eierskapspolitisk plattform for Gjesdal kommune blir godkjent som Gjesdal kommunes eierskapspolitiske plattform.

Rådmannen blir bedt om å legge fram egne saker om eierstrategi for disse selskapene:

- Lyse energi AS
- Gjesdal Næringspark AS
- Sandnes Pro Service AS
- Brannvesenet Sør-Rogaland IKS
- IVAR IKS
- Jæren friluftsråd
- Interkommunalt arkiv, IKA IKS
- Jærmuseet

Gjesdal kommune går inn som medlem i KS Eierforum.

16.06.2008 Kommunestyret

Møtebehandling:

Rådmannens innstilling ble vedtatt med følgende endringer:
II *Krav rettet mot selskapet* pkt. 8 d, siste setning endres til:
Selskap som kommuner eier skal ikke være lønnsledende.

Forslaget ble fremmet av Tor Eivind Moss, H og ble enstemmig vedtatt.

Tor Eivind Moss, H fremmet følgende forslag:

II Krav rettet mot selskapet, avsnitt I tillegg til prinsippene ovenfor om godt eierskap foreslår rådmannen følgende:

Pkt. b – utgår.

Forslaget fikk 3 (H) mot 22 stemmer og **falt**.

K-066/08 Vedtak:

Punktet Forslag til eierskapspolitisk plattform for Gjesdal kommune blir godkjent som Gjesdal kommunes eierskapspolitiske plattform med følgende endringer:

II Krav rettet mot selskapet pkt. 8 d, siste setning endres til:

Selskap som kommuner eier skal ikke være lønnsledende.

Rådmannen blir bedt om å legge fram egne saker om eierstrategi for disse selskapene:

- Lyse energi AS
- Gjesdal Næringspark AS
- Sandnes Pro Service AS
- Brannvesenet Sør-Rogaland IKS
- IVAR IKS
- Jæren friluftsråd
- Interkommunalt arkiv, IKA IKS
- Jærmuseet.

Gjesdal kommune går inn som medlem i KS Eierforum.

Saksbehandler: Kolbjørn Sandve

Bakgrunn for saken:

Den 8. desember 2006 la Regjeringen fram eierskapsmeldinga si – St.meld. nr 13 (2006-07) Et aktivt og langsiktig eierskap. Selv om dette gjelder statens engasjement i ulike selskap, er det her tanker og prinsipp som bør overføres til kommunalt eierskap.

Flere kommuner i Rogaland har vedtatt/arbeider med saker om eierstrategi for egne selskaper. Eierskapsmeldinga fra Sandnes kommune har blitt brukt som mal for flere av disse kommunene. I disse sakene fremmes det forslag til en eierskapspolitisk plattform som tar for seg ulike sider av kommunens eierskap i selskap og foretak.

Det er ønskelig og nødvendig at også Gjesdal utarbeider en slik strategi/plattform for de mange foretak og selskap som vi deltar i. Den saken som nå legges fram til behandling hos oss bygger i store trekk på arbeid utført i Sandnes.

Oversikt over foretak og selskap som Gjesdal er eier/medeier i (kommunens eierandel står i parantes):

Aksjeselskap (kommunalt/fylkeskommunalt heleid):

- Lyse Energi AS (0,993%)
- Allservice AS (0,85 %)
- Sandnes Pro Service AS (16,67%)
- Gjesdal bompengeselskap AS (50,00%)
- Gjesdal Næringspark AS (50%)

Aksjeselskap med private eiere:

- Veveriet AS (25%)
- Ryfylkesambandet AS (12,5%)

Interkommunale selskap etter § 27 i kommuneloven:

- Jæren friluftsråd (Gjesdal er en av 8 eierkommuner)

Interkommunale selskap IKS

- Brannvesenet Sør-Rogaland IKS (3,30%)
- IVAR IKS (3,57%)
- Interkommunalt arkiv IKS (5,03%)
- Rogaland Revisjon IKS (2,54%)

Stiftelser

- Jærmuseet
- Rogaland Kranskole
- Jæren Produktutvikling
- Rogaland Arboret
- Huset
- Vinterlandbruksskolen på Jæren
- Stiftelsen Gjesdahlallen

Annet organisert samarbeid

- Stavanger-regionen Næringsutvikling (partnerskap)
- Barnevernsvakt
- Legevakt

Saksopplysninger:

A. Samarbeid og eierskap i ulike typer selskap

Når kommunen skal organisere nye oppgaver eller omorganisere eldre oppgaver, bør en alltid vurdere om eget selskap i en eller annen form er det rette valget. Kan oppgaven løses like godt eller bedre i egen organisasjon, er det aktuelt å kjøpe tjenesten fra andre kommuner eller fra private foretak?

Dersom kommunen ønsker å organisere oppgaven i et eget selskap, står en i prinsippet fritt til å velge selskapsform. Før det blir bestemt selskapsform, må flere ting avveies, slik at den valgte selskapsformen står godt til de oppgavene som selskapet skal utføre.

- I hvilken grad det er mulig å styre, i hvilken grad det er mulig å ha aktivt og strategisk eierskap, samt eierkommunen sin reelle styring gjennom representasjon
- Økonomisk ansvar; hvilke plikter kommunen tar på seg i forhold til selskapet
- Risikovurderinger: Økonomi, markedsutsikter, miljø og samfunnssikkerhet, kvalitet og kvantitet av den kommunale tjenesten og forholdet til innbyggerne
- Selskapet sin økonomiske frihet: Vurdere overføring av makt til et selskap sett i forhold til å beholde egen myndighet til å gjøre vedtak og prioritere ressursbruk
- Fleksibilitet i endring av eierforhold og samarbeid med private
- Forholdet til forvaltningslov og offentlighetslov
- Skatte- og avgiftsmessige forhold
- Innkjøpsreglene
- Arbeidsgiverpolitisk strategi

I vedlegg 1 er det gitt en oversikt over de mest brukte selskapsformene, inklusiv stiftelse.

B. Motiv og mål med offentlig eide selskap

Regjeringen mener i Stortingsmelding nr. 13 at staten skal være en aktiv, langsiktig eier og at det skal formuleres forventninger til styrene om å ha høye ambisjoner for bedriftene. For at forventningene til styrene skal være tydelige, er det også lagt vekt på å gjøre målene med staten sitt eierskap tydelig. Regjeringen har fulgt statseierskapsutvalget sin tilråding om kategorisering av selskapene slik:

- Selskap med forretningsmessige mål
- Selskap med forretningsmessige mål og nasjonal forankring av hovedkontor
- Selskap med forretningsmessige mål og andre spesifikt definerte mål
- Selskap med sektorpolitiske mål

Uavhengig av hvilken kategori et selskap hører til, legger Regjeringen til grunn at miljø, omstilling, mangfold, forskning og utvikling skal tas hensyn til i alle selskapene som staten eier helt eller delvis.

For offentlig eierskap er det først og fremst følgende fem motiv som vil være aktuelle:

1. Finansielt motivert

Store sjanser for økonomisk utbytte av investert kapital og liten økonomisk risiko for kommunen.

Eksempel: I Lyse AS er økonomisk utbytte og avkastning på kapitalen et viktig motiv. I tillegg forventer eierne engasjement i regional utvikling som aktivt bidrar til samfunnsøkonomisk gode løsninger av infrastruktur og i utbygginger.

2. Politisk motivert

Strategisk valg for å posisjonere kommunen. Verken økonomi etter hensynet til tjenesteytelse er motiv for denne kategori eierskap.

Eksempel: De to regionale friluftsrådene er for kort tid siden omdannet til Interkommunale Samarbeid (IS). Vedtektene sier at friluftsrådene har til oppgave å forvalte regionale friluftsområde til allmenn bruk av befolkningen i regionen.

3. Effektivisering av tjenesteproduksjon

Tro på at fellesløsninger gir mer effektiv tjenesteproduksjon enn å yte tjenesten selv. Eksempel: Både Brannvesenet Sør-Rogaland IKS og Interkommunalt Arkiv IKS er selskap som primært gir tjenester innenfor lovregulerte områder og der et felles selskap er begrunnet i at det gir samarbeidsgevinster på sikt. Spesielt har en hatt god tro på en mer effektiv bruk av maskinpark og utstyr. IKS Brann har i tillegg mål som er klart samfunnsøkonomisk motivert, blant annet kompetanse og kapasitet innen samfunnstrygghet og beredskap.

4. Samfunnsøkonomisk motivert

Gjennom selskapet vil kommunen totalt sett oppnå mer samfunnsøkonomisk gunstige resultat. Offentlig engasjement og løsning av oppgaver står sentralt for denne kategori selskap. Eksempel: Attføringsbedriftene har alle formål om å gjennomføre politisk prioriterte oppgaver for å utvikle samfunnet.

5. Regionalpolitisk motivert

Selskap som blir danna for å styrke regionen sine sjanser og posisjon til å gjennomføre oppgaver i forhold til andre regioner og nasjonalt. En begrunnelse her kan også være å løse ut statlige midler.

Eksempel: Universitetsfondet, Jærmuseet m/Vitensenteret og nå sist Stavanger 2008 IKS er selskap som har til formål å utvikle og gjennomføre tiltak som styrker regionen. Selsapene er også politisk motiverte. Noe som blant annet kommer til uttrykk gjennom måten eierandelene er fordelt og at det ikke kan utbetales utbytte. Målene har også klart et samfunnsøkonomisk perspektiv.

C. Grunnlag for godt offentlig eierskap

I stortingsmeldingen blir staten sine prinsipper for godt eierskap lagt fram. Prinsippene retter seg mot alle statlige heleide og deleide selskap. Prinsippene gjelder sammensetning av styre og styret sin rolle, åpne forhold om eierskapet og krav til likebehandling av aksjonærene. I tillegg blir styrene sitt ansvar og oppgaver i forhold til miljøvern, HMS, likestilling, etikk, integrering og samfunnsikkerhet omtalt.

Samtidig med stortingsmeldingen ble det også lagt fram nye retningslinjer for godtgjørelse i selskap med statlig eierskap. Etter disse skal staten stemme nei på generalforsamlingen dersom det blir fremmet forslag om opsjoner i selskap der staten er eier. Videre blir det satt tak på samla variabel lønn på 50% av den faste lønna, samt klarere regler for pensjoner, pensjonsalder og etterlønn.

I staten sin eierpolitikk blir det lagt til grunn at selskapsstyrene skal sammensettes slik at de får nødvendig kompetanse. Det skal benyttes valgkomite for valg av styre. Videre blir det gjort tydelig hvilken rolle, ansvar og oppgaver styret har i forhold til generalforsamlingen. Generalforsamlingen skal arbeide med resultatkrav og langsiktig utvikling for selskapet. Styrene driver selskapet i tråd med eiernes krav. Dette betyr at langsiktig strategisk utvikling av selskapene ligger til eierorganet, gjerne på grunnlag av evaluering og innspill fra styret.

Forslag som blir lagt fram til prinsipper for godt eierskap i Gjesdal i pkt. D nedenfor, har flere felles punkt med staten sine prinsipper. Men forslaget er mer detaljert og presist på enkelte punkt. Etter rådmannen sin vurdering gjør det prinsippene tydeligere og enklere å bruke. Prinsippene er i tråd med det som blir lagt til grunn i andre kommuner i Sør-Rogaland. Å ha prinsipper som alle kommunene i området kan enes om, vil etter rådmannens syn være en styrke og en reell sjanse for at prinsippene kan bli tatt aktivt i bruk.

Forslag til eierskapspolitisk plattform for Gjesdal kommune

Motiv og mål med offentlig eierskap

Rådmannen foreslår at en eller flere av de fem kategoriene nedenfor blir lagt til grunn for utforming av mål og motiv for selskapene som kommunen eier eller er medeier i, jf. Pkt. B ovenfor.

- Finansielt motivert
- Politisk motivert
- Effektivisering av tjenesteproduksjon
- Samfunnsøkonomisk motivert
- Regionalpolitisk motivert

Grunnlag for godt offentlig eierskap

Følgende prinsipplag blir foreslått lagt til grunn for Gjesdal kommune sin eierskapsplattform:

I. Krav rettet mot eier

1. Det skal være åpne forhold rundt kommunen sitt eierskap.
 - a) Meroffentlighet bør være et prinsipp.
 - b) Det bør være åpne forhold rundt valg av styremedlemmer.
 - c) Det bør være åpne forhold rundt godtgjørelse til styret.
2. Før et selskap blir danna, bør det analyseres hva eier ønsker å oppnå ved å opprette et Selskap framfor en mer tradisjonell etatsorganisering. Tilsvarende analyse bør gjøres når eierstrategien skal utarbeides.
3. Eier bør fremme sine interesser gjennom generalforsamling og representantskap.
 - a) Politisk vedtatt eierstrategi binder deltakerne i generalforsamling og representantskap.
 - b) Det bør utarbeides en eieravtale som viser forholdet mellom eierne, informasjon til eierne utenom representantskap/generalforsamling, selskapet sin virksomhet og valg av styret.
4. Eier gir klare mål for selskapet. Styret er ansvarlig for å realisere målene.
 - a) Eierskapet bør være forutsigbart og langsiktig (over 4 år).
 - b) Eierne skal sikre god ledelse av selskapet i samspill med styret og ledelsen.
 - c) Aktiv eierstyring krever tverrpolitisk forståelse for hvorfor kommunen er engasjert i selskapet.
 - d) Eier bør utforme styreinstruks med mandat og sammensetning av styret, styremøtene, forretningsorden og saker som skal behandles i styret, saksbehandlingsregler (lovgrunnlag) og informasjon utenom styremøtene.
 - e) Det bør være et klart skille mellom eier og bruker for å unngå mistanke om at kommunale selskap blir forfordelte i forhold til andre selskap, eller at det blir stilt for lave krav fra eier eller at selskapet på andre måter er tildelt ressurser som gir et ekstra konkurransefortrinn.
 - f) Vedtekter eller selskapsavtale bør tydelig vise om selskapet skal utføre oppgavene selv om det skal eksponeres for konkurranse.
 - g) Ved leveranse av tjenester fra selskapet til eierkommunene bør det stilles krav om tjenesteavtaler.

- h) Det er naturlig at eier måler resultat ved avkastning på den kapitalen selskapet forvalter, hvor tilfredse kundene er HMS-forhold, samt krav til likestilling i forhold til styrende organ.
 - i) Det bør utarbeides en klar utbyttepolitikk. I selskap med næringsdrift bør en offentlig eier stille de samme krav til avkastning av investert kapital som det en privat eier vil gjøre.
5. Det skal utarbeides Eiermelding om kommunen sitt samla eierskap.

II. Krav rettet mot selskapet

6. Selskapet skal være bevisst samfunnsansvaret sitt.
Selskapet bør rapportere etter prinsippene om bærekraftig utvikling, det vil si å integrere økonomisk, miljømessig og sosial rapportering.
7. Eierne skal behandles likt.
- a) Selskapet skal gi dekkende informasjon i god tid om saker som er til behandling. Saksdokumentene bør være utførlige nok til at eierne kan ta stilling til alle saker som skal behandles.
 - b) I aksjeselskap bør innkalling og saksdokument til generalforsamling sendes ut minst fire uker før generalforsamlingen.
 - c) For interkommunale selskap skal innkalling og saksdokument til representantskapet sendes minst fire uker før møtet.
8. Åpningsbalanse skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapet sin situasjon.
- a) Finansieringen av selskapet må tilpasses type virksomhet.
 - b) Selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset mål, strategi og risikoprofil.
 - c) Selskapet bør ha en strategi på kapitalbinding – stor kapital er vanligvis ikke ønskelig for kommunen.
 - d) Lønns- og investeringsordninger bør utformes slik at de fremmer verdiskapningen, og skal være rimelige. Hovedprinsippet bør være at selskap med kommuner som eiere følger kommunale lønnsvilkår.
9. Styret skal ha nødvendig kompetanse, kapasitet og mangfold.
- a) Sammensetningen av styret må en se i forhold til formål.
 - b) Det er viktig at styret blir valgt ut fra selskapet sitt behov, vedkommendes kompetanse og styret sin totale sammensetning.
 - c) I selskap med betydelige sektorpolitiske mål bør det vurderes konkret om medlemmer i styret bør være nært knyttet til kommunen sin politiske og administrative ledelse.
 - d) Samme person skal ikke sitte i både generalforsamling og styre i et selskap.
10. Styret skal på uavhengig grunnlag ha en aktiv rolle ovenfor daglig leder når det gjelder service, kontroll, strategi og ressursituasjon. Styret bør:
- a) Legge til rette for god dialog på generalforsamlingen mellom eiere, styret og ledelsen.
 - b) Fastsette en årlig plan for arbeidet sitt med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring.
 - c) Utarbeide plan for eget arbeid og egen kompetanseutvikling, samt evaluere virksomheten sin.
 - d) Nye styremedlemmer må læres opp til hvilket ansvar og rolle de har.

I tillegg til prinsippene ovenfor om godt eierskap foreslår rådmannen følgende:

- a) I alle selskap blir det stilt krav om at sakliste og saksdokument til representantskapet, generalforsamlingen eller andre eierorgan i selskapet skal sendes ut minimum 30 dager før møtet. Dokumentene skal sendes til ordfører, valgte representanter og rådmann.

- b) Når flere kommuner i fellesskap eier et selskap, bør et særskilt ansvar for oppfølging av selskapet fordeles mellom rådmennene. Den som har dette koordineringsansvaret for et selskap, har som oppgave å følge med i selskapet sin aktivitet gjennom året, og ta initiativ til felles drøfting av sakene før eiermøtene. Formålet med en slik arbeidsdeling er også at rådmennene i større grad skal kunne hjelpe ordfører og valgte representanter i forkant av eiermøtene.

Arbeidsformene for politisk og administrativ utøvelse av eierrollen

Rådmannen foreslår at følgende regler og arbeidsformer blir brukt i eierstyringen:

I. Rollen til de valgte representantene

- a) De valgte representantene skal ivareta kommunens interesser gjennom å delta aktivt i selskapet sine eierorgan.
- b) Oppgaver i styret blir løst til beste for selskapet sin utvikling og i samsvar med styreinstruks og eierkrav.
- c) I enkeltsaker av prinsipiell og stor betydning kan formannskapet instruere representantene.

II. Politiske avklaringer i forkant av møte i selskapet

Før møte i et selskap skal de valgte representantene fra Gjesdal kunne få politiske avklaringer. Dette gjelder generelt og i saker av uvanlig art eller stor betydning spesielt. Dette skjer på følgende måte:

Dersom en representant melder inn sak eller emne før møte i PØ-utvalget, vurderer ordføreren dette og henter eventuelt inn råd fra gruppelederne og/eller rådmann. Det blir tatt opp sak i PØ-utvalget enten i åpent eller lukka møte, og representanten får svar om kommunen sitt råd/syn. En slik sak bør meldes til ordfører minst en uke før møtet i PØ-utvalget.

Dersom en representant melder inn spørsmål til oppklaring, er det tilstrekkelig at rådmannen vurderer dette og gir svar til representanten om kommunen sitt råd/syn.

III. Rapportering om utvikling av eierstrategien for Gjesdal kommune

Hvert år bør det legges fram en sak på et kommunestyremøte med rapporter fra alle selskapene som Gjesdal har eierinteresser i.

- a) Kommunen sin samla eierstrategi blir utforma og fulgt opp av kommunestyret
- b) Årsrapport og årsregnskap fra selskapene blir lagt fram for kommunestyret
- c) Viktige spørsmål å drøfte i forhold til selskapene er
 - Har kommunen en tydelig eierstrategi?
 - Stemmer eierstrategien med dagens formål?
 - Er kommunen sitt engasjement fortsatt gyldig?
 - Er driften i selskapet i samsvar med selskapet sitt formål?
 - Hvordan er selskapet sin økonomiske stilling med mer?
 - utviklingen i selskapet generelt og i forhold til nøkkeltall, spesielt risiko
 - framtidsutsikter
 - behov/ønske om mulige endringer og tiltak
 - sykefravær

Vurdering:

Rådmannen tilrår at punktet **Forslag til eierskapspolitisk plattform for Gjesdal kommune** blir lagt til grunn og vedtas som Gjesdal kommunes eierskapspolitiske plattform.

Rådmannen mener at det vil være viktig å få etablert klare rutiner for politisk kontroll og dialog med selskap der kommunen har et eierskap. I første rekke mener rådmannen dette vil gjelde følgende selskap:

- Lyse energi AS
- Gjesdal Næringspark AS
- Sandnes Pro Service AS
- Brannvesenet Sør-Rogaland IKS
- IVAR IKS
- Jæren friluftsråd
- Interkommunalt arkiv, IKA IKS
- Jærmuseet

Når kommunestyret har vedtatt en eierpolitisk plattform, vil rådmannen legge fram egne saker om eierstrategi i disse selskapene.

Det bør ikke etableres spesielle ordninger for innsyn i aksjeselskap som ikke fullt ut eies av kommunene, ut over det som kommuneloven og aksjeloven åpner for. Den politiske kontrollen med slike selskap kan tas ivaretas på en like god og mer inkluderende måte gjennom dialog og ryddige rapporteringssystem, som ved å gjennomføre selskapskontroll.

Generelt mener rådmannen at Gjesdal kommune bør ha en restriktiv holdning til oppretting av nye selskap av ulike slag. Når kommunen skal organisere nye oppgaver eller omorganisere eldre oppgaver, bør en alltid vurdere om eget selskap er det rette valget, eller om oppgaven kan løses like godt eller bedre i egen organisasjon, ved kjøp av tjenesten fra andre kommuner eller fra private foretak.

Dersom er velger å løse oppgaven med et nytt selskap, er det viktig å nøye vurdere hvilken selskapsform som er den beste.

Endelig foreslår rådmannen at Gjesdal i likhet med mange andre nærliggende kommuner går inn som medlem i KS Eierforum, for på denne måten å øke bevisstheten og kunnskapen om selskaper, eierskap og eierstrategier, og kunne delta og oppdateres i et forum hvor dette jevnlig diskuteres.

Rådmannen i Gjesdal, den 4. juni 2008

Vedlegg:

Dok.nr	Tittel på vedlegg
13112	Gjennomgang av selskapsformer

Bodil Sivertsen

Kolbjørn Sandve

Vedlegg:

Dok.nr

Tittel på vedlegg

13112

Gjennomgang av selskapsformer

Vedlegg 1. Gjennomgang av selskapsformer

1 Kommunalt foretak (KF)

Rettslig stilling og lovgivning : Del av kommunen som rettssubjekt og hjemlet i Kommuneloven. Kommunelovens kapittel 11 inneholder bestemmelser om kommunalt og fylkeskommunalt foretak. I likhet med kommunal bedrift etter kommunelovens § 11, er foretaket en del av kommunen som rettssubjekt. Foretaket er dermed ikke et eget selskap med rettslig eller økonomisk selvstendighet.

Det kommunale foretaket er en del av kommunen og er som sådan underlagt bystyret. Gjennom vedtektenes formålsbestemmelse fastsetter bystyret den virksomhet foretaket skal drive. Bystyret fastsetter derved den ytre rammen for styrets myndighet. Bystyret kan gjennom vedtektene eller andre typer vedtak gi bindende pålegg for foretaket. Vedtak om stifting og oppløsning av foretak fattes av bystyret.

Selskapsformens egnethet: Reglene om kommunalt foretak tar særlig sikte på å gi et alternativ for mer selvstendig organisering av kommunale oppgaver. Organisasjonsformen benyttes som regel når både forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn skal ivaretas. Det er imidlertid ikke begrensninger i selve loven mht. hvilke oppgaver man legger inn i et kommunalt foretak.

Styrende organ: Foretaket skal ledes av et styre med alminnelig myndighet til å treffe avgjørelser i foretakets saker. Foretaket ledes av et styre og en daglig leder. Dette er obligatoriske organer.

Sandnes har etablert en praksis med at foretaksstyrene består av 3 folkevalgte og 2 eksterne medlemmer.

Dersom ikke kommunestyret har delegert til annet organ å velge foretakets styre, er det bystyret selv som velger styremedlemmene, jmfør kommunelovens § 62, 2.ledd. Bystyrets styrevalg skjer etter reglene om forholdstallsvalg og flertallsvalg i kommunelovens §§ 36 og 38, jmfør § 35 nr. 4.

Styret har et overordnet ansvar for organiseringen av foretakets virksomhet. Ledelsesansvaret gjelder ikke bare den forretningsmessige siden av virksomheten, men generelt forvaltningen av de verdier og oppgaver kommunen har lagt til foretaket. Det er styret og daglig leder som opptrer utad på kommunens vegne.

Etter kommunelovens § 69 kan styrets selvstendige myndighet begrenses ved vedtektsbestemmelse som fastsetter at nærmere angitte saker må være godkjent av bystyret for å være bindende for kommunen.

Styret i foretaket ansetter daglig leder. Daglig leder står i et direkte underordnings- og ansvarsforhold til styret som igjen er underlagt bystyret.

Arbeidsgiveransvaret: Daglig leder har det overordnede ansvar for de ansatte i kommunale foretak. Kommunens overordnede arbeidsgiverpolitikk legger rammene også for kommunale foretak. Dette gjelder bl.a. seniorpolitikk, likestilling, tariffområdet, kompetanseutvikling mv. Ved brudd i lønnsforhandlinger trer konserntanken inn, slik at ved et brudd oppstått i et

foretak, får virkninger for hele det angjeldende området i kommunen. Foretaket kan være medlem av KS Bedrift.

Kommunens økonomisk ansvar og risiko: Som en del av kommunen er foretaket underlagt bystyrets budsjettmyndighet. Dette betyr at de kommunale budsjettene setter rammer for foretakets virksomhet, og styret er bundet av kommunens budsjettet. Foretakets forpliktelser er kommunens forpliktelser, og kommunen er kontraktspart i de avtalene som foretaket inngår.

Styring, tilsyn og kontroll: Kommunens styrings- og kontrollmuligheter er flere og mer omfattende i kommunalt foretak enn i selvstendige selskaper.

Av forskrift til Kommuneloven følger regler for årsbudsjett og økonomiplan, og krav til årsregnskap og årsberetning. Av forskriftene følger også regler om perioderapporter, samt krav om KOSTRA-rapportering.

Sandnes har egne regler om halvtårsrapportering fra foretakene til bystyret.

Kontrollutvalget skal behandle årsberetning og årsregnskap fra foretakene, før disse behandles av bystyret. Kommunelovens bestemmelser om behandling av regnskapsmessig overskudd/underskudd legger til grunn en konserntanke og omfatter således også foretakene.

Kommunale foretak har en selvstendig stilling i forhold til kommunens administrasjon. Det innebærer at rådmannen ikke har instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor daglig leder. Rådmannen kan imidlertid instruere daglig leder om ikke å iverksette et tiltak eller en sak før kommunestyret har behandlet saken. Rådmannen har således mulighet for legge en slik sak frem for kommunestyret.

I saker som foretakene fremmer til bystyret har rådmannen i medhold av KL §23 ansvar for fullstendig saksbehandling. Rådmannen skal følgelig også i disse sakene legge frem sin vurdering og innstilling til bystyret.

2 Interkommunale selskap (IKS)

Rettslig stilling og lovgivning : Eget rettssubjekt og hjemlet i Lov om interkommunalt selskap av 29. januar 1999 nr. 6. Samarbeid mellom flere kommuner og/eller fylkeskommuner kan organiseres som interkommunalt selskap etter lov av 29. januar 1999 nr. 6.

IKS er et eget rettssubjekt, som rettslig og økonomisk er skilt fra deltakerkommunene. Det har sin egen formue og sine egne inntekter, og svarer selv for sine forpliktelser. Det er selskapet selv som inngår og er part i avtaler og har partsstilling i rettssaker og overfor forvaltningsmyndighetene.

Selskapsformens egnethet: I et IKS kan kun kommuner være deltakere. Lovpålagte oppgaver som for eksempel brann- og redning, revisjon, samt tjenester der det kan være regningssvarende og strategisk å løse oppgavene felles er eksempler på virksomhet som egner seg for denne selskapsformen. Tilsvarende gjelder regionale utviklingsoppgaver, prosjekter og anlegg. Myndighets- og forvaltningsoppgaver vil kreve overføring av myndighet dersom oppgavene legges til et IKS, og det kan være begrensninger i lovverket på dette som gjør at kommunestyret ikke kan delegere slik myndighet. Slike vurderinger må gjøres ift. at IKS'et er eget rettssubjekt. Lov om offentlige anskaffelser oppstiller regler for selskapsdannelsen mht konkurransereglene.

Styrende organ: Selskapets øverste myndighet er representantskapet. Representantskapet er eiernes organ, og deltakerkommunenes eiermyndighet utøves av representantskapet. Dette innebærer at den enkelte deltakerkommune ikke kan utøve eiermyndighet direkte overfor selskapets styre eller administrasjon.

Hver deltakerkommune skal ha minst ett medlem i representantskapet. Deltakerkommunene kan gjennom representantskapet treffe vedtak som binder styret, og det kan omgjøre vedtak som styret har truffet.

Gjennom en rekke bestemmelser legger loven om interkommunale selskaper særlige oppgaver til representantskapet. Dette gjelder fastsettingen av regnskap, budsjett, økonomiplan og valg av revisor, samt vedtak om salg eller pantsettelse av fast eiendom eller andre større kapitalinvesteringer, eller vedtak om å foreta investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller en eller flere av deltakerne.

Av loven følger at det skal utformes en selskapsavtale (vedtekter) og loven oppstiller minimumskrav til innhold. I selskapsavtalen kan det dessuten fastsettes at visse saker som ellers hører innunder styrets forvaltningsmyndighet, må godkjennes av representantskapet. Samlet sett gir disse bestemmelsene deltakerkommunene i utgangspunktet større innflytelse over styringen av selskapet enn det aksjeloven gir deltakerne i et aksjeselskap.

Denne utvidede innflytelsen har først og fremst sammenheng med selskapsdeltakernes ubegrensede ansvar for selskapets forpliktelser. Når deltakerne påtar seg et større ansvar er det også naturlig at styringsmulighetene utvides. Det er imidlertid også slik at dette ikke er mer enn et utgangspunkt. Bakgrunnen for dette er at det også, vil være mulig å øke eiernes styring og kontroll ved for eksempel å regulere i en eieravtale at nærmere angitte saker må behandles av representantskapet (eierorganet).

I en eieravtale, for eksempel slik det er gjort i Renovasjonen IKS, vil deltakerinteressene i selskapet kunne tydeliggjøres og det kan også pålegges representantskapet å utføre og føre tilsyn med visse styringsoppgaver overfor styret. Eksempler på dette kan være krav om internkontrollsystem og økonomistyringsregler, strategiutvikling og finansforvaltning.

Et interkommunalt selskap skal ha et styre og en daglig leder som står ansvarlig for forvaltningen av selskapet. Det hører under styret å forvalte selskapet på vegne av deltakerkommunene. Styret leder selskapets virksomhet og det har ansvar for de verdier som deltakerne har i selskapet, brukes forsvarlig og i tråd med formålet for selskapet. I forvaltningen av selskapet er styret underlagt representantskapet, og det må følge vedtak og retningslinjer som dette fastsetter. Styrets forvaltningsmyndighet må videre utøves innenfor rammen av selskapsavtalen og selskapets årsbudsjett.

Arbeidsgiveransvaret :

Daglig leder ansettes av styret med mindre det er vedtektsfestet at daglig leder skal ansettes av representantskapet. Ansatte har selskapet som sin arbeidsgiver, med daglig leder som øverste administrative leder. Utvikling av arbeidsgiverpolitisk strategi for selskapet tilligger styret å påse, dersom ikke annet er bestemt i selskapsavtalen. IKS-loven regulerer ansatte sin representasjon i styret.

Kommunens økonomiske ansvar og risiko: Et særtrekk ved interkommunale selskaper er at hver av deltakerne har et ubegrenset ansvar for en prosent eller en brøkdel av selskapets samlede forpliktelser. Dette skiller interkommunale selskaper fra aksjeselskaper, hvor

deltakeransvaret er begrenset. Samlet skal deltakernes ansvarsandeler utgjøre selskapets samlede forpliktelser.

I Selskapsavtalen kan hjemles muligheter for å bygge opp fond for gjennomføring av investeringer og til nødvendig driftskapital. Fondsoppbyggingen skal stå i forhold til selskapets oppgave og forpliktelser.

IKS-loven § 29 omtaler utdelinger. Her fremgår at etter forslag fra styret eller med styrets samtykke kan representantskapet beslutte utdeling av selskapets midler. Dette kan skje etter at regnskapet for siste regnskapsåret er fastsatt.

Styring, tilsyn og kontroll: Av forskrifter til Lov om interkommunale selskaper følger regler om årsbudsjett og økonomiplan, og krav til årsregnskap og årsberetning. Av forskriftene følger også regler om periodevis rapportering, samt krav om KOSTRA-rapportering.

Av IKS-loven §18 følger at selskap hvor deltakerne betaler tilskudd, er selskapets budsjett ikke endelig før deltakerkommunenes budsjetter er behandlet jfr. KL § 45 nr. 4. Dette innebærer at representantskapet sitt budsjettvedtak ikke er endelig før deltakerkommunene har avsluttet sin økonomiplanbehandling ved utgangen av året.

3 Interkommunalt samarbeid (IS/§27-Selskap)

Rettslig stilling og lovgivning : Kommunelovens § 27 har regler om samarbeidsavtaler mellom kommuner og/eller fylkeskommuner når samarbeidet er organisert med eget styre. Gjennom vedtektene kan hjemles at IS'et gis ansvar og myndighet slik at det er et eget rettssubjekt.

Styrende organ: Styret for interkommunalt samarbeid må tildeles en viss selvstendig avgjørelsesmyndighet, men den må begrenses til avgjørelser som angår virksomhetens drift og organisering. Dette innebærer at styrets myndighet er begrenset i forhold til det som gjelder for styret i et interkommunalt selskap. Styrets rolle og forhold til samarbeidskommunene må utformes i vedtektene.

Dette er en selskapsform som er relativt lite benyttet de siste år.

Rogaland Kontrollutvalgssekretariat, Jæren Friluftsråd og Ryfylke friluftsråd er organisert etter denne modellen.

4 Aksjeselskap (AS)

Rettslig stilling og lovgivning : Bestemmelsene om aksjeselskap er regulert i aksjeloven av 13. juni 1977 nr. 44. Selskapet er eget rettssubjekt.

Det viktigste særtrekk ved aksjeselskapsformen er at deltakerne (aksjeeierne) ikke er ansvarlig for selskapets forpliktelser annet enn for innskutt kapital. Et aksjeselskap som ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser, kan tas under konkursbehandling. Et motstykke til ansvarsbegrensningen er at selskapets eiere ikke rår fritt over selskapets inntekter og formue.

Selskapsformens egnethet: Et aksjeselskap er et eget rettssubjekt og kan ha en eller flere deltakere. Lovgivningen setter ingen grenser for hvem som kan være deltaker (aksjeeier) i et aksjeselskap. Denne selskapsformen kan derfor være tjenelig dersom man ønsker å ha ulike

grupper av eiere eller legge til rette for at flere, både fysiske og juridiske personer, kan være eiere. Selskapsformen innebærer altså fleksibilitet på eiersiden.

Aksjeselskap er en selskapsform som er lovregulert ift at selskapet driver sin virksomhet i et marked. Innretningen av selskapsformen (jfr. lovverket) bygger på den risiko som slik konkurranseeksponert virksomhet innebærer.

Styrende organ: Aksjeselskapets øverste organ er generalforsamlingen. Generalforsamlingen er eiernes organ i selskapet. Aksjekapitalen i et aksjeselskap må være på minimum kr. 100.000,-

Eiermyndigheten i denne typen selskap er formalisert slik at myndighetene må utøves gjennom generalforsamlingen. Dette betyr at kommunen som aksjeeier ikke kan intervensere uten at dette skjer i form av en beslutning fra generalforsamlingen. I generalforsamlingen kan eierne gjennom generalforsamlingsvedtak fastsette rammer og gi nærmere regler for styret og daglig leder av selskapet. Det er generalforsamlingen som velger styret.

I generalforsamlingen møter kommunen normalt med én representant. Dette kan være ordføreren, jf. kommunelovens § 9. Dersom ordføreren selv ikke møter, kan kommunen være representert med en fullmektig. Bystyret kan før en generalforsamlingen avholdes treffe vedtak som binder opp representantens stemmegivning på generalforsamlingen. I selskaper hvor kommunen eier samtlige aksjer, kan bystyret beslutte at et samlet bystyre skal utgjøre generalforsamlingen. Det kan f.eks. også besluttes at formannskapet skal utgjøre generalforsamlingen. Det vil allikevel være slik at det må stemmes samlet for selskapets aksjer når bystyret/formannskapet er generalforsamling.

Aksjonæravtaler benyttes ofte for å detaljere forholdet mellom aksjonærene. Aksjonæravtalen kan regulere ulike eierspørsmål så som stemmerett, fordeling av styreplasser, innsynsrett, innskuddsplikt og forkjøpsrett.

Styret har det overordnede ansvar for forvaltningen av selskapet. Som hovedregel er det styret som ansetter daglig leder og er dennes overordnede. Daglig leder skal styre selskapet etter de planer, retningslinjer og prinsipper styret har vedtatt.

Styring og kontroll: En aksjonær har ulike rettigheter i et selskap beroende på hvor stor andel av selskapet vedkommende eier. For kommunen er det derfor viktig at eierandelen er tilpasset kommunes formål med eierskapet. Dersom kommunen har strategiske målsetninger for sitt eierskap bør kommunen ha kontroll med selskapet ved å eie 50% eller mer av de stemmeberettigede aksjene i selskapet. Dersom kommunen ønsker maksimal frihet over selskapet bør kommunen eie selskapet fullt ut. Dersom eierskapet er av mer finansiell karakter er det ikke så betydningsfullt hvor stor andel av selskapet kommunen eier.

- 100% (aksjer og stemmer)
I denne situasjonen trenger ikke eieren å hensynta de rettigheter og regler som ellers gjelder for å gi vern til øvrige aksjonærer. Et selskap eiet 100% kan ses på som et datterselskap i et konsern, der kommunen representerer konsernet eller morselskapet.
- 90% (aksjer og stemmer)
Dersom en aksjonær eier over 90% av aksjekapitalen og stemmene i et aksjeselskap, kan vedkommende majoritetsaksjonær tvangsutløse de øvrige aksjonærene i selskapet, og konsernbidrag kan gis mellom selskap i konsernforhold.

- 67% (stemmer)
Vedtak om endring av et selskaps vedtekter forutsetter minst to tredeler av stemmene. Det samme gjelder beslutninger om fusjon eller fisjon, vedtak om forhøyelse eller nedsettelse av aksjekapitalen, opptak av konvertible lån, vedtak om omdanning og vedtak om oppløsning av selskapet.
- 50% (stemmer)
Eksempel på beslutninger som fattes med alminnelig flertall er valg av styremedlemmer, godkjenning av årsregnskap og vedtak om utdeling av utbytte. Vedtak og aksjonæravtaler kan regulere behov for bredere, men ikke snevrere tilslutning ved slike saker.
- 34% (stemmer)
Dersom en aksjonær har mer enn en tredjedel av stemmene, vil denne normalt ha negativ kontroll over mange av de vesentligste beslutningene i selskapet. Særlig gjelder dette vedtektsendringer.

Kommunens økonomiske interesser: Økonomisk risiko ifm. eierandel i aksjeselskaper er direkte knyttet til verdien av aksjekapitalen som kommunen har skutt inn.

Selskapets midler disponeres av selskapets styre og daglig leder. Ønsker kommunen(e) som eier selskapet å ta ut midler, må dette skje etter aksjelovens regler om utdeling av utbytte eller fondsemisjon. Utdeling av utbytte til eierne kan bare foretas etter forslag fra styret og må vedtas av generalforsamlingen.

Innenfor aksjelovens rammen kan det gjennom aksjonæravtalen hjemles ytterligere handlingsregler for disponering av selskapets overskudd. Dette vil være bindende for styrets innstilling og generalforsamlingens vedtak. For eksempel har aksjonærene i Lyse Energi AS vedtatt en slik handlingsregel, hvor utdeling av utbytte skal skje ift nærmere fastsatte regler om hensynet til selskapets robusthet for også å nå regionale utviklingsoppgaver og mål som er oppstilt i selskapets formål.

5 Stiftelser

Rettslig stilling og lovgivning: Stiftelser er regulert i stiftelsesloven av 15.06.01 (ikrafttredelse av 01.01.05). En stiftelse skiller seg fra de andre selskapsformene ved at den ikke har noen eiere eller deltakere. Stiftelsen er selveiende.

Når stiftelsen er opprettet har oppretterene eller stifterne ikke lenger rådighet over formuesverdien som er overført stiftelsen.

Egnethet: En stiftelse vil kunne være en egnet organisasjonsform for løsning av bestemte oppgaver som man ønsker å skille ut og gi full selvstendighet. Siden en stiftelse ikke kan ha eiere, kan en kommune ikke øve innflytelse i stiftelsen på grunnlag av eierskap. Dette kan fremstå som en ulempe ved bruk av stiftelsesformen, men samtidig gi mulighet for å sikre verdier også under skiftende forhold. Lovverket for stiftelser er de siste årene blitt en del endret. Reglene for avvikling av stiftelser er komplekse. Både styret og stifterne må godkjenne avviklingen. I tillegg stilles det krav om godkjenning hos Stiftelsestilsynet før den formelle avviklingen kan finne sted.

Styrende organ: Stiftelsen ledes av et styre oppnevnt i tråd med vedtektene i stiftelsen. Stiftelsen må ha et bestemt formål.

Stiftelsesformen er relativt lite benyttet av kommunen i de siste år, og anses uegnet dersom kommunen ønsker noen form for styring, innflytelse eller kontroll.